

บทความวิจัย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้สุขภาพทางเพศของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลาย

Factors associated with Sexual Health Literacy Male High School Students

เอกกวี หอมขจร (Eakkawee Homkhajorn)*

ยุวรงค์ จันทรวิจิตร (Yuwayong Juntarawijit)**

วรวรรณ ทิพย์วาริมย์ (Worawan Tipwareerom)**

Received: January 21, 2021

Revised: February 8, 2021

Accepted: February 28, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้สุขภาพทางเพศของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ และอยู่ในสังกัดพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 373 คนโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เก็บข้อมูลในช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายน 2564 เครื่องมือเป็นแบบสอบถามระบบออนไลน์ (Online questionnaire) ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล 2) ระดับปัจจัย 3) ความรอบรู้สุขภาพทางเพศผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.6-1 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ แบบสอบถามด้านความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกันซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น KR 20 เท่ากับ 0.81 แบบสอบถามระดับปัจจัยและแบบสอบถามความรอบรู้สุขภาพทางเพศ วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.71-1.81 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ด้วยสถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation)

ผลการศึกษาพบว่า ความรอบรู้สุขภาพทางเพศของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$ S.D. = 0.29) ปัจจัยมีความสัมพันธ์กับความรอบรู้สุขภาพทางเพศในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยด้านบทบาทของครูมีความสัมพันธ์ในทางบวกระดับปานกลาง ($r = .469, p < 0.05$) ปัจจัยด้านนโยบายโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .432, p < .001$) ปัจจัยด้านการคบเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำ ($r = .224, p < .001$) ปัจจัยด้านสัมพันธ์ภาพครอบครัวมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ($r = .214, p < .001$) และปัจจัยด้านความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกันมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ($r = .122, P < 0.05$)

คำสำคัญ: ความรอบรู้สุขภาพทางเพศ, โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์, โมเดลเชิงนิเวศวิทยา, นักเรียนชาย

*Corresponding author: EakkaweeHomkhajorn; Email: Princeovyeak@gmail.com

*นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน) มหาวิทยาลัยนเรศวร

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

* Student, Master of Nursing Science (Community Nurse Practitioner), Naresuan University

** Assistant Professor, Faculty of Nursing, Naresuan University

ส่วนงานฉลอง 30 ปี มหาวิทยาลัยนเรศวร

• Internationalization
• Innovative Products
• Integrative Team & Networking

Abstract

The purpose of this research was to investigate the association between sexual health literacy and its association factors among male high school Students. A multi-stage sampling technique was carried out so that we could select 373 male students in the secondary school, for the academic year 2021 that are under service area office 42, in NakhonSawan Province. The data was collected via online questionnaires including three parts 1) personal information 2) association factor that included teacher's roles, school policies, friend and family relationships and 3) sexual health literacy. Data were collected from July to September 2021. The validity of content was reviewed by 5 experts, and the Index of Consistency (IOC) was 0.6-1. The reliability of the knowledge of sexually transmitted diseases and prevention methods using KR-20 was 0.81 while the reliability of association factors and the sexual health literacy using Cronbach's alpha coefficient were 0.71-0.81. Data were analyzed using descriptive statistics and Pearson's correlation coefficient to test the association between variables.

The results showed that the overall of sexual health literacy was a moderate level ($\bar{X} = 3.22$ S.D. = 0.29). The factors associated with sexual health literacy were teacher role ($r = .469$, $p < 0.05$) school policy ($r = .432$, $p < .001$), friend ($r = .224$, $p < .001$), family relationship ($r = .214$, $p < .001$) and knowledge of sexually transmitted diseases and prevention methods ($r = .122$, $P < 0.05$)

Keywords: Sexual health literacy, Sexual transmitted disease, Ecological model, Male high school students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (Sexually Transmitted Disease: [STD]) เป็นปัญหาสาธารณสุขทั่วโลก องค์การอนามัยโลกได้รายงานถึงสถานการณ์ของการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของประชาชนทั่วโลกว่ามีแนวโน้มการแพร่กระจายอย่างรวดเร็วในยุคที่แอปพลิเคชันหาคู่ได้รับความนิยมนับเป็นอย่างมากโดยพบผู้ป่วยติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ ได้แก่ โรคหนองในแท้ โรคหนองในเทียม โรคติดเชื้อทริโคโมแนส รวมถึงโรคซิฟิลิสรายใหม่สูงถึง 376 ล้านคนทั่วโลกโดยในแต่ละวันจะมีการรายงานผู้ป่วยรายใหม่ติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ราว 1 ล้านคนทั่วโลก (WHO, 2020)

สำหรับประเทศไทยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เป็นปัญหาทางสาธารณสุขเช่นเดียวกับทั่วโลก และมีแนวโน้มที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยข้อมูลจากกองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค พบว่าสถานการณ์โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในประเทศไทยมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2558 และในปี 2562 พบว่าอัตราป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 5 โรคสำคัญ ได้แก่ หนองในแท้ ซิฟิลิส หนองในเทียม แผลริมอ่อน และกามโรคของต่อมและท่อน้ำเหลืองเพิ่มสูงขึ้นจาก 127.1 เพิ่มขึ้นเป็น 175.3 คนต่อแสนประชากร นอกจากนี้ ยังพบว่ากลุ่มเยาวชนอายุ 15-24 ปี มีอัตราการติดเชื้อสูงสุด โดยเฉพาะเพศชาย

มีอัตราป่วยมากกว่าเพศหญิงเป็น 3-4 เท่า(Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health, 2019) จากการรายงานของสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดนครสวรรค์ (Nakhon Sawan Provincial Public Health Office, 2020) พบว่ากลุ่มอายุที่พบการติดเชื้อมากที่สุดคือ กลุ่มอายุ 15-24 ปี สูงถึง 159 รายต่อแสนประชากร อัตราการติดเชื้อในเพศชายมากกว่าเพศหญิง 2-3 เท่าและส่วนใหญ่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและการศึกษาระดับอาชีวศึกษา

จากการศึกษาสาเหตุของการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น พบว่าวัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรหรือมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้อุปกรณ์ป้องกันเกิดจากวัยรุ่นยังขาดความรู้ที่ถูกต้องในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ขาดความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อสังคม (Piyakul, 2016) ผลการศึกษาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน พบว่าวัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ในอายุน้อยลงและมีอัตราการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์สูงขึ้น กองระบาดวิทยากรมควบคุมโรคได้รายงานว่าอายุเฉลี่ยของนักเรียนที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามเท่ากับ 14.7 ปี อายุต่ำสุดของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก คือ อายุ 10 ปี และมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เช่น การร่วมเพศโดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย การใช้ยากระตุ้นอารมณ์ทางเพศ การดื่มสุราก่อนการมีเพศสัมพันธ์ การนัดมีเพศสัมพันธ์ด้วยระบบออนไลน์ (Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health, 2019) ซึ่งพฤติกรรมทางเพศดังกล่าวทำให้วัยรุ่นเกิดการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้น

จากการศึกษาการประเมินความรู้ด้านสุขภาพทางเพศของกลุ่มเด็กวัยรุ่นอายุ 15-25 ปี โดยกองสุขภาพมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่ามีระดับความรู้สุขภาพทางเพศพอใช้ร้อยละ 73.3 รองลงมาเป็นความรู้สุขภาพทางเพศระดับดีมากร้อยละ 15.3 และความรู้สุขภาพทางเพศระดับไม่ดีพอร้อยละ 11.4 ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าว ทำให้ทราบถึงสาเหตุของปัญหาการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในกลุ่มเด็กวัยรุ่นที่มีอายุ 15-24 ปี มาจาก

ความรู้สุขภาพทางเพศที่ไม่ดีพอ (Intarakamhan & Khumthong, 2017) จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีหลายปัจจัยที่มีผลต่อความรู้สุขภาพทางเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่น ปัจจัยด้านความรู้ ปัจจัยด้านสื่อปัจจัยด้านบุคคลและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับสิ่งแวดล้อมภายนอกที่อาศัยอยู่และมีการพึ่งพิงกันอย่างเป็นระบบตามแนวคิดโมเดลเชิงนิเวศวิทยา(The ecological model)ซึ่งให้ความสำคัญกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพประกอบไปด้วยปัจจัย 5 ระดับคือ 1) ระดับบุคคล 2) ระดับระหว่างบุคคล 3) ระดับสถาบัน 4) ระดับชุมชน 5) ระดับนโยบาย (Bronfenbrenner, 1977)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้สุขภาพทางเพศและวิธีการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยประยุกต์โมเดลนิเวศวิทยาของ Bronfenbrenner (1977) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในงานวิจัยดังนี้

1) ปัจจัยระดับบุคคลได้แก่ ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกันซึ่งผลการศึกษานักเรียนที่มีความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับต่ำมีผลต่อเจตคติและการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในระดับต่ำ ดังนั้น ปัจจัยด้านความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกันจึงมีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของนักเรียน (Sirited, Tunit, Hemyong, & Busarathid, 2020) ด้านค่านิยมเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกันการศึกษาด้านค่านิยมทางเพศของวัยรุ่นในปัจจุบันส่วนใหญ่มีค่านิยมทางเพศที่ไม่ปลอดภัยหรือมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เช่น ความคิดเห็นเรื่องของการรักกับการมีเพศสัมพันธ์หรือการคบชู้ว่าเป็นเรื่องปกติ และมีความคิดเห็นว่าการมีเช็กส์กับคู่นอนเป็นเรื่องปกติ (Thongkhamdee, Boonshuyar, Thongnopakun, & Visanuyothin, 2020) ทั้งนี้สาเหตุของการการป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เป็นผลมาจาก

ค่านิยมที่ว่าการมีแฟนหรือการถูกเนื้อต้องตัวการแสดงความรักโดยการมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องปกติ (Bonkuea, 2017) 2) ปัจจัยระหว่างบุคคล ได้แก่ การคบเพื่อน ซึ่งการคบเพื่อนเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เนื่องจากเพื่อนมีอิทธิพลต่อจิตใจ ความรู้สึก และการกระทำ ทั้งการกระทำที่ดีและการกระทำที่ไม่ดี จากการศึกษาพบว่าเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียน กล่าวคือนักเรียนที่ได้รับอิทธิพลทางเพศจากกลุ่มเพื่อน จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้น (Piyakul, 2016) สัมพันธภาพครอบครัว การศึกษาด้านสัมพันธภาพภายในครอบครัวกับการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนพบว่า นักเรียนที่มีบิดาและมารดา marital status กันทุกวันมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมากที่สุดและการปรึกษานักเรียนในครอบครัว พบว่านักเรียนที่ไม่ปรึกษานักเรียนในครอบครัวมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมากที่สุด (Thongkhamdee et al., 2020) บทบาทของครูผลการศึกษารื่องบทบาทของครูและทัศนคติของครูในการถ่ายทอดความรู้ มีผลต่อความสนใจในการศึกษาของนักเรียนและส่งผลต่อการปฏิบัติพฤติกรรมทางเพศที่ดีของนักเรียน โดยพบว่าทัศนคติทางเพศที่ดีของครู กระบวนการสอนของครู ผู้สอนเพศศึกษาที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และสอนเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยมากกว่าที่จะห้ามไม่ให้นักเรียนมีเพศสัมพันธ์มีผลต่อความสนใจในการเรียนรู้และผลพฤติกรรมทางเพศของนักเรียน (Srijaiwong, Sindthu, Ratinthorn, & Viwatwongkasem, 2019) และ 3) ปัจจัยระดับสถาบัน ได้แก่ นโยบายโรงเรียน ซึ่งนโยบายโรงเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติตนที่เหมาะสมทางเพศ จากการศึกษา พบว่า โรงเรียนที่จัดให้มีการสอนหลักสูตรเพศศึกษา การมีสื่อความรู้และการอบรมด้านเพศศึกษามีผลต่อความรู้และความสามารถในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียน (Chaimano & Ongkasing, 2018)

ผู้วิจัยในฐานะพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคของประชาชนทุกกลุ่มวัย (Thailand Nursing

and Midwifery Council, 2009) ได้เห็นความสำคัญของการส่งเสริมให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเฉพาะนักเรียนชายซึ่งมีพฤติกรรมเสี่ยงและมีอัตราป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์สูงกว่าเพศหญิง ให้มีความรอบรู้สุขภาพทางเพศ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้สุขภาพทางเพศในนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามแนวคิดโมเดลเชิงนิเวศวิทยา เพื่อนำผลจากการศึกษามาพัฒนาโปรแกรมความรอบรู้สุขภาพทางเพศให้กับนักเรียนชาย ซึ่งจะส่งผลให้สามารถลดอัตราการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มนักเรียนชายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรอบรู้สุขภาพทางเพศของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยระหว่างบุคคล ปัจจัยระดับสถาบันกับความรอบรู้สุขภาพทางเพศของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลาย

สมมุติฐานของการวิจัย

ปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยระหว่างบุคคล ปัจจัยระดับสถาบัน มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้สุขภาพทางเพศของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ (Correlation research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้สุขภาพทางเพศของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ในสังกัดพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 42 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 373 คน ซึ่งได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 คำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรนักเรียนในแต่ละโรงเรียน ขั้นตอนที่ 2 คำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนนักเรียนในแต่ละชั้นในแต่ละโรงเรียน ขั้นตอนที่ 3 ใช้การ

กลุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างเป็นระบบนำรายชื่อนักเรียน โดยแยกชั้นปีมาเรียงลำดับตามตัวอักษร จากนั้นเรียงลำดับเลขที่จากหมายเลขแรกจนถึงหมายเลขสุดท้ายและสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้สุขภาพทางเพศของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลายในระบบออนไลน์ (Online questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลลักษณะคำถามเป็นข้อคำถามปลายปิดให้เลือกตอบจำนวน 10 ข้อ ได้แก่ อายุ เกรดเฉลี่ย ระดับการศึกษา สถานภาพสมรสของบิดา มารดา ที่พักอาศัยในปัจจุบัน รายได้ของครอบครัว การใช้เวลาดู การเข้าถึงสื่อ Social อุปกรณ์ที่ใช้เล่น Social และ Application ที่ชื่นชอบ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามระดับปัจจัย

ปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกันมีจำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นข้อคำถามปลายปิดให้เลือกตอบ 2 คำ คือ ใช่ และ ไม่ใช่ ให้ผู้ตอบเลือกตอบได้เพียงข้อเดียวและคำนึงเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกันมีจำนวน 10 ข้อลักษณะการตอบเป็น Likert scale 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และไม่เห็นด้วย ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก

ปัจจัยระดับระหว่างบุคคล ได้แก่ การคบเพื่อนสัมพันธ์สภาพครอบครัว บทบาทของครู มีจำนวน 15 ข้อ ลักษณะการตอบกำหนดให้ผู้ตอบเลือกตอบ 5 ระดับ คือเป็นประจำบ่อยครั้ง นาน ๆ ครั้ง บางครั้ง ไม่เคยเลย ให้ผู้ตอบเลือกตอบให้ตรงกับระดับการปฏิบัติเพียง 1 ตัวเลือก

ปัจจัยระดับสถาบัน ได้แก่ นโยบายโรงเรียนมีจำนวน 5 ข้อ ลักษณะการตอบกำหนดให้ผู้ตอบเลือกตอบ 5 ระดับ คือเป็นประจำ บ่อยครั้ง นาน ๆ ครั้ง บางครั้ง ไม่เคยเลย ให้ผู้ตอบเลือกตอบให้ตรงกับระดับการปฏิบัติเพียง 1 ตัวเลือก

ส่วนที่ 3 ความรอบรู้สุขภาพทางเพศ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรอบรู้สุขภาพทางเพศขั้นพื้นฐาน ความรอบรู้สุขภาพทางเพศขั้นปฏิบัติสัมพันธ์ และความรู้สุขภาพทางเพศขั้นวิจารณ์ญาณมีจำนวน 25 ข้อ มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating scale) มีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ระดับ ดังนี้ ทำได้ง่ายมากทำได้ค่อนข้างง่ายทำได้ค่อนข้างยากทำได้ยากมากทำไม่ได้เลย

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน มีดัชนีค่าความสอดคล้องของเนื้อหา Index of Consistency (IOC) ระหว่าง 0.6-1 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบกับนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกันโดยใช้สูตร KR 20 ของ Kuder Richardson เท่ากับ 0.81 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามระดับปัจจัยและแบบสอบถามความรอบรู้สุขภาพทางเพศวิเคราะห์โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.71-1.81

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยนเรศวร โครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ที่เป็นมาตรฐานสากล COA หมายเลข P2 - 0114/2564 เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2564

และได้อธิบายเรื่องสิทธิของกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยความสมัครใจข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจะถูกเก็บไว้เป็นความลับไม่มีการระบุชื่อการเผยแพร่ข้อมูลวิจัยนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้ทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Google form) โดยทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร และพบผู้อำนวยการโรงเรียนและครูอนามัยโรงเรียนเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างโดยแนะนำตัวชี้แจงวัตถุประสงค์อธิบายประโยชน์

ที่คาดว่าจะได้รับการจากการวิจัย วิธีการเก็บข้อมูลโดยละเอียดพร้อมทั้งขอความร่วมมือในการเข้าร่วมโครงการวิจัย ก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยต้องได้รับคำยินยอมจากผู้ปกครองและกลุ่มตัวอย่างก่อนเท่านั้นจึงจะสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามในระบบออนไลน์ที่ได้รับคืนมาและตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลแล้วนำแบบสอบถามไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติพิจารณาที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยระหว่างบุคคล ปัจจัยระดับสถาบันและความรอบรู้สุขภาพทางเพศวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ได้แก่การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับบุคคล ระดับระหว่างบุคคล ระดับสถาบัน กับความรอบรู้สุขภาพทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 16.48 ปี มีผลการเรียนหรือ GPA เฉลี่ย 3.28

S.D. = 0.57 คิดเป็นร้อยละ 41.8 สถานภาพสมรสบิดามารดาของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อยู่ด้วยกันคิดเป็นร้อยละ 62.5 และอาศัยอยู่กับบิดามารดาร้อยละ 67.3 รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน 43,043 บาท การใช้เวลาวางของกลุ่มตัวอย่างเล่นอินเทอร์เน็ตสูงสุด ร้อยละ 69.4 และในหนึ่งวันใช้อินเทอร์เน็ตและสื่อ Social เฉลี่ย 5-10 ชั่วโมง ร้อยละ 46.6 และใช้จำนวนมากสุดคือ 20 ชั่วโมงต่อวัน อุปกรณ์ที่กลุ่มตัวอย่างใช้เล่นอินเทอร์เน็ตและสื่อ Social มากที่สุดคือ Smart phone ร้อยละ 93.5 แอปพลิเคชันที่ใช้เป็นประจำอย่างน้อย 3 ครั้งต่อสัปดาห์ สูงสุดเป็นลำดับแรกคือ Application you tube ร้อยละ 80.9 รองลงมา คือ Face book คิดเป็นร้อยละ 79.8 และ Application Line ร้อยละ 64.8

2. ความรอบรู้สุขภาพทางเพศของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายขององค์ประกอบของความรอบรู้สุขภาพ ดังนี้

ความรอบรู้สุขภาพทางเพศขั้นพื้นฐาน ด้านความสามารถและทักษะในการเข้าถึงเข้าถึงข้อมูลเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความสามารถและทักษะในการเข้าถึงเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$, S.D. = 0.88) ด้านความสามารถและทักษะในการเข้าใจเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความสามารถและทักษะในการเข้าใจเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$, S.D. = 0.81)

ความรอบรู้สุขภาพขั้นปฏิสัมพันธ์ ด้านความสามารถและทักษะในการแลกเปลี่ยนข้อมูลเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความสามารถและทักษะในการแลกเปลี่ยนข้อมูลเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.14$, S.D. = 0.75)

ความรอบรู้สุขภาพขั้นวิจารณ์ญาณ ด้านความสามารถและทักษะในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความสามารถและทักษะในการปฏิบัติตนเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.24$, S.D. = 0.55)

ความรอบรู้สุขภาพทางเพศโดยรวมทุกองค์ประกอบ โดยรวมเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$, S.D. = 0.29) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรอบรู้สุขภาพทางเพศ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความรอบรู้สุขภาพทางเพศจำแนกรายขององค์ประกอบความรอบรู้สุขภาพทางเพศของกลุ่มตัวอย่าง ($n = 373$)

องค์ประกอบความรอบรู้สุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ความรอบรู้สุขภาพทางเพศขั้นพื้นฐาน			
1. ความสามารถและทักษะในการเข้าถึงข้อมูลเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกัน	3.94	0.88	มาก
2. ความสามารถและทักษะในการเข้าใจข้อมูลเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกัน	3.71	0.81	มาก
ความรอบรู้สุขภาพขั้นปฏิบัติสัมพันธ์			
3. ความสามารถและทักษะในการแลกเปลี่ยนข้อมูลเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกัน	3.14	0.75	ปานกลาง
ความรอบรู้สุขภาพขั้นวิจารณ์ญาณ			
4. ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	3.24	0.55	ปานกลาง
ความรอบรู้สุขภาพทางเพศโดยรวมทุกองค์ประกอบ	3.22	0.29	ปานกลาง

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับปัจจัยกับความรอบรู้สุขภาพทางเพศของกลุ่มตัวอย่างพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดคือ ปัจจัยบทบาทของครู ($r = .469$, $p < .05$) รองลงมาคือ นโยบายโรงเรียน ($r = .432$, $p < .001$)

การคบเพื่อน ($r = .224$, $p < .001$) สัมพันธภาพครอบครัว ($r = .214$, $p < .001$) และปัจจัยด้านความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกัน ($r = .122$, $p < 0.05$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับบุคคล ระดับระหว่างบุคคล และระดับสถาบันกับความรอบรู้สุขภาพทางเพศของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยสถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) ($n = 373$)

ระดับปัจจัย	ความรอบรู้สุขภาพทางเพศ		
	ค่าความสัมพันธ์ (r)	p-value	ระดับความสัมพันธ์
ปัจจัยระดับบุคคล			
ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกัน	.122*	.018	สัมพันธ์ทางบวก ระดับต่ำ
ค่านิยมเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกัน	0.46	0.37	ไม่มีความสัมพันธ์
ปัจจัยระหว่างบุคคล			
การคบเพื่อน	.224***	.000	สัมพันธ์ทางบวก ระดับต่ำ
บทบาทของครู	.469***	.000	สัมพันธ์ทางบวก ระดับปานกลาง
สัมพันธภาพครอบครัว	.214***	.000	สัมพันธ์ทางบวก ระดับต่ำ
ปัจจัยระดับสถาบัน			
นโยบายโรงเรียน	.432***	.000	สัมพันธ์ทางบวก ระดับปานกลาง

* $p < 0.05$, *** $p < 0.001$

การอภิปรายผล

1. ความรอบรู้สุขภาพทางเพศของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการศึกษาพบว่าคะแนนเฉลี่ยความรอบรู้สุขภาพทางเพศของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$, S.D. = 0.29) อภิปรายได้ว่าความรอบรู้สุขภาพทางเพศเป็นความสามารถและทักษะส่วนบุคคลที่เข้าถึงเข้าใจข้อมูลสุขภาพทางเพศเชิงบวก มีการคิดวิเคราะห์ จนเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและแรงจูงใจของตนเอง เพื่อตัดสินใจปฏิบัติพฤติกรรมปกป้องสุขภาพทางเพศที่เหมาะสมต่อตนเอง (Nutbeam., 2000) และเมื่อพิจารณาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่ามีความรู้เฉลี่ย 16.48 ปี (S.D. = 0.97) จัดอยู่ในกลุ่มของวัยรุ่นตอนกลางวัยรุ่นช่วงนี้จะเริ่มมีแรงขับทางเพศมากขึ้น เริ่มอยากรู้ อยากลอง อยากมีเพศสัมพันธ์วัยนี้จะมีความรู้เรื่องโรคเอดส์และวิธีการป้องกันการติดเชื้อ แต่ยังไม่มีโอกาสได้ปฏิบัติการ

มีเพศสัมพันธ์จริง ยังมีความไม่กล้าตัดสินใจในการปฏิบัติการมีเพศสัมพันธ์ (Bongsebandhu-phubhakdi, 2016) สอดคล้องกับแบบสอบถามความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างที่พบว่ามีความรู้ในระดับมาก ซึ่งความรู้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของความรอบรู้สุขภาพทางเพศเท่านั้นจึงทำให้ความรอบรู้สุขภาพทางเพศของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาระดับความรอบรู้สุขภาพทางเพศของกลุ่มตัวอย่างรายองค์ประกอบ สามารถอภิปรายได้ดังนี้

ความรอบรู้สุขภาพทางเพศระดับขั้นพื้นฐาน (Functional literacy) คือ ความสามารถและทักษะในการเข้าถึง เข้าใจ ข้อมูลเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกัน พบว่าคะแนนความสามารถและทักษะในการเข้าถึง เข้าใจของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.39 และ 52.3 $\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.43 ตามลำดับ) เพราะ

กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถหรือทักษะในการสืบค้นหาข้อมูล การกลั่นกรองตรวจสอบข้อมูล การทำความเข้าใจ และการจดจำความรู้หรือแนวทางในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้เป็นอย่างดี ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างพบว่าการใช้เวลาว่างส่วนใหญ่เล่น Internet ร้อยละ 69.4 ระยะเวลาการใช้ Internet ใน 1 วัน สูงถึง 5-10 ชั่วโมงร้อยละ 46.6 และอุปกรณ์ที่กลุ่มตัวอย่างใช้เล่น Internet มากที่สุด คือ Smart phone ร้อยละ 93.6 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าถึงข้อมูลได้มากและยังพบว่ามีความสามารถในการค้นหาข้อมูลเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกันได้จากสื่อต่างๆ ด้วยตนเองร้อยละ 63.8 ประกอบกับโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างมีการเรียนเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เป็นประจำจึงทำให้มีความเข้าใจในเนื้อหาดังกล่าวในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับขวัญเมือง แก้วคำเกิง (Kaeodumkoeng, 2019) เมื่อฝึกปฏิบัติเป็นประจำจะทำให้บุคคลเหล่านั้นมีทักษะในการเข้าถึงเข้าใจข้อมูล ได้ถูกต้องและรวดเร็ว

ความรู้สุขภาพทางเพศระดับปฏิสัมพันธ์ (Interaction literacy) คือ ความสามารถและทักษะในการแลกเปลี่ยนข้อมูลเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกัน พบว่าคะแนนความสามารถและทักษะในการแลกเปลี่ยนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 70.0 ($\bar{X} = 3.02$, S.D. = 0.36) นั้นเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างอยู่ในวัยกำลังศึกษาเวลาส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนและบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างมีปฏิสัมพันธ์บ่อยครั้งได้แก่ เพื่อน ครู พ่อ แม่ ผู้ปกครอง เป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้เป็นไปได้ยากที่จะเข้ารับคำปรึกษาเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกันกับบุคลากรทางการแพทย์ทำให้ข้อมูลที่ได้รับมาจากการสืบค้นด้วยตัวเองไม่ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องกับผู้ที่มีความรู้ หรือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากคลินิกวัยรุ่นของหน่วยบริการสาธารณสุขส่วนใหญ่มีการให้บริการในเวลาราชการคือให้ผู้รับบริการเข้ามารับคำปรึกษาในหน่วยงานหรือโรงพยาบาลเท่านั้น จึงทำให้เวลาและสถานที่ไม่เอื้อต่อการเข้าถึงหรือการเข้ารับบริการคำปรึกษาทางเพศของกลุ่ม

ตัวอย่าง (Bureau of Reproductive health, Department of Health, Ministry of Public Health, 2020) ซึ่งยังไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับชาติ ปี 2560 ที่ว่าวัยรุ่นทุกคนควรได้รับความรู้ด้านเพศวิถีศึกษา มีทักษะชีวิตที่ดี มีระบบบริการสุขภาพที่สามารถเข้าถึงบริการอนามัยเจริญพันธุ์ที่เป็นมิตร เป็นส่วนตัว รักษาความลับ และได้รับสวัสดิการสังคมอย่างเสมอภาค

ความรู้สุขภาพทางเพศระดับวิจารณ์ญาณ (Critical literacy) คือ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความสามารถและทักษะในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 0.55) อาจเป็นเพราะความรู้สุขภาพทางเพศระดับขั้นวิจารณ์ญาณนั้นเป็นการใช้ความสามารถหรือทักษะในด้านความรู้ด้านการสื่อสาร และด้านการคิดวิเคราะห์ ด้านการตัดสินใจ ในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กระบวนการดังกล่าวเป็นทักษะทางสังคมปัญญาที่สูงจะต้องผ่านการฝึกฝนและพัฒนาความสามารถเป็นประจำเพื่อให้เกิดความรู้สุขภาพระดับขั้นวิจารณ์ญาณ (Nutbeam, 2000) สอดคล้องกับผลการศึกษาของวรวิญญา ไชยโคตร, รัตติยา พานิพัฒน์, เกศินี หาญจงสิทธิ์, ภลิน ไชยช่วย และ อรุณราช บุรณะคงคาตรี (Chaiyakhot, Paniphat, Hanjongsitthi, Chaichuay, & Booranakhonkhatri, 2021) เรื่องความฉลาดทางสุขภาพที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การป้องกันโรคซิฟิลิสของนักเรียนอาชีวศึกษาพบว่าความฉลาดทางสุขภาพระดับมาก หรือ ระดับขั้นวิจารณ์ญาณ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคซิฟิลิสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยระดับระหว่างบุคคล ปัจจัยระดับองค์กรกับความรอบรู้สุขภาพทางเพศของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลาย
ปัจจัยระดับบุคคลความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกันมีความความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำ กับความรู้สุขภาพทางเพศของนักเรียนชายมัธยมศึกษา

ตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.12, p = .018$) อภิปรายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 80.2 นั้น หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกันมากเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาในระบบการศึกษาปกติ ซึ่งมีการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาและมีการสอนเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกัน ประกอบกับการประกาศของกระทรวงศึกษาธิการปี 2561 ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษาให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน ดังนั้นปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกัน จึงมีความสัมพันธ์กับความรอบรู้สุขภาพทางเพศของกลุ่มตัวอย่าง สอดคล้องกับผลการศึกษาของปัญญกรินทร์ หอยรัตน์, ปราโมทย์ วงศ์สวัสดิ์ (Hoyrat & Wongsawat, 2019) เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีความรู้เรื่องเพศศึกษาในระดับมาก จะมีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านค่านิยมเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกัน ผลการศึกษาพบว่า ค่านิยมเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกันไม่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้สุขภาพทางเพศ อภิปรายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีค่านิยมเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกันที่ดี แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้สุขภาพทางเพศเนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างยังอยู่ในวัยเรียนยังขาดประสบการณ์ทางด้านการมีเพศสัมพันธ์ในการคิดการวิเคราะห์ที่ใช้ในการตัดสินใจกับสถานการณ์จริงในด้านพฤติกรรมทางเพศ เพราะความรอบรู้สุขภาพทางเพศ คือ ความสามารถหรือทักษะส่วนบุคคลที่จะตัดสินใจปฏิบัติพฤติกรรมทางเพศที่ดีหรือไม่ดีต่อตนเอง ซึ่งการปฏิบัติของบุคคลเหล่านั้น ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และผ่านกระบวนการคิด การวิเคราะห์แล้วจึงตัดสินใจปฏิบัติพฤติกรรมนั้นออกมา (Pengchan, 2017) ซึ่งสอดคล้องกับค่านิยมทางเพศของวัยรุ่นในปัจจุบันมีความคิดเห็นเรื่องของการรักกับการมีเพศสัมพันธ์การคบซ้อน การมองว่ามีเช็กส์กับคู่อนเป็นเรื่องปกติ (Thongkhamdee, et al., 2020)

ปัจจัยระดับระหว่างบุคคล ด้านการคบเพื่อน พบว่าการคบเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับความรอบรู้สุขภาพทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.22, p = 0.00$) เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย อภิปรายได้ว่านักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการเลือกปฏิบัติการคบเพื่อนที่มีการปฏิบัติพฤติกรรมทางเพศที่ดีจะทำให้บุคคลที่คบหาอยู่ด้วยความรอบรู้สุขภาพทางเพศที่ดีขึ้น ด้วยเพราะกลุ่มตัวอย่างใช้เวลาเรียนอยู่ในโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ทำให้มีความสนิทกับเพื่อนเป็นอย่างมากกลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลโดยตรงในด้านการกระทำหรือพฤติกรรมต่าง ๆ กับกลุ่มตัวอย่าง (Chaimano & Ongkasing, 2018) สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญาพัฒน์ คำสีหา, จุไรรัตน์ อาจแก้ว, ภัทราพร เกษสังข์ (Kumseeha, Ardkaew, & Kessung, 2019) ที่พบว่า ปัจจัยด้านอิทธิพลทางเพศของเพื่อนส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแสดงว่านักเรียนที่ได้อิทธิพลทางเพศจากกลุ่มเพื่อนสูงจะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงตามไปด้วย

ด้านสัมพันธภาพครอบครัวผลการศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับความรอบรู้สุขภาพทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.21, p = 0.00$) เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย หมายความว่าสัมพันธภาพของครอบครัวที่ดี จะทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความรอบรู้สุขภาพทางเพศที่ดีขึ้นด้วยดี สามารถอภิปรายได้ว่ากรที่กลุ่มตัวอย่างมีสัมพันธภาพของครอบครัวที่ดีจะทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความกล้าและสามารถที่จะปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาเรื่องเพศกับพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง เช่นเดียวกันก็จะทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีโอกาสนในการสอนหรือปฏิบัติบทบาททางเพศที่ดีเพื่อเป็นตัวอย่างให้กับบุตรหลานและเมื่อพิจารณาถึงข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับพ่อแม่ ร้อยละ 67.3 และสถานภาพสมรสของพ่อแม่ ส่วนใหญ่อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 62.5 และการพิจารณาแบบสอบถามรายข้อพบว่าข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติมากที่สุด คือ การสอบถามเรื่องเพศกับ พ่อ แม่ จะได้รับคำแนะนำที่ดีเสมอครั้ง

($\bar{x} = 2.37$, S.D. = 1.32) ดังนั้น ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวมีความสำคัญ โดยเฉพาะพ่อแม่เป็นปัจจัยที่จะทำให้วัยรุ่นมีพัฒนาการที่ดีขึ้นสอดคล้องกับการศึกษาของกิตติยา รัตนมณี, ชุติพรหิธอักษร, สำอาง ลวนางกร (Rattanamane, Heetakson, & Lawanangkul, 2019) พบว่าปัจจัยที่ใช้ทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน คือ ด้านการสื่อสารและการสนทนาเรื่องเพศระหว่างบิดามารดาและบุตร ดังนั้นความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวมีความสำคัญ โดยเฉพาะบิดามารดาเป็นปัจจัยที่จะทำให้วัยรุ่นมีพัฒนาการทางเพศที่ดี

ด้านบทบาทของครู พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความรอบรู้สุขภาพทางเพศของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.46$, $p = 0.00$) อภิปรายได้ว่าบทบาทของครูในการสอนเรื่องเพศที่ดีจะทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความรอบรู้สุขภาพทางเพศที่ดี เมื่อพิจารณาแบบสอบถามรายข้อพบว่าครูของกลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ข้อคำถามที่ว่าครูของท่านมีการสอนทักษะการปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อเพศตรงข้าม ($\bar{x} = 3.78$, S.D. = 3.78) และยังพบว่าครูผู้สอนรายวิชา สุขศึกษา ครูแนะแนวหรือครูผู้ถ่ายทอดความรู้โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกันที่มีแนวทางการสอนหรือตัวอย่างสถานภาพจำลอง มีการใช้สื่อหรืออุปกรณ์ในการสอนที่ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้น และเป็นที่ปรึกษาที่ดีให้กับนักเรียน จะสามารถพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้และเป็นการเพิ่มระดับความรอบรู้สุขภาพทางเพศกับนักเรียนอีกด้วยสอดคล้องกับการศึกษาของ สิดานันท์ ศรีใจวงศ์และคณะ (Srijaiwong et al., 2019) ที่พบว่านักเรียนจะมีความเข้าใจในเนื้อหาเรื่องเพศได้มากขึ้นขึ้นอยู่กับทัศนคติของครูที่มีต่อการสอนเพศวิถีศึกษาด้วยหากครูมีทัศนคติเชิงลบก็จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพที่ลดลงของการสอนเพศวิถีศึกษาจะนำไปสู่ผลลัพธ์ของการสอนเพศวิถีศึกษาเชิงลบด้วย

ปัจจัยระดับสถาบันนโยบายโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความรอบรู้สุขภาพทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.43$, $p = 0.00$) อภิปราย

ได้ว่าโรงเรียนที่มีนโยบาย มีกฎระเบียบหรือข้อบังคับ มีการเรียนการสอนเรื่องเพศให้กับนักเรียน จะทำให้นักเรียนมีความรอบรู้สุขภาพทางเพศที่ดีและจะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมทางเพศที่ดีขึ้นด้วยเมื่อพิจารณาแบบสอบถามรายข้อพบว่าข้อที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุดคือโรงเรียนมีวิชาที่สอนเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกัน ($\bar{x} = 3.54$, S.D. = 1.32) สามารถอธิบายได้ว่าสถาบันการศึกษา ที่มีนโยบายให้มีการจัดการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษาหรือกฎระเบียบเพื่อป้องกันการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย รวมถึงการจัดสิ่งแวดล้อมหรือสื่อที่เอื้อต่อการพัฒนาความสามารถและทักษะผู้เรียน จะมีผลทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่ดีและสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษาในสถานศึกษา จากประกาศกฎกระทรวงศึกษาธิการ ปี 2561 ได้กำหนดให้สถานศึกษาแต่ละประเภท จัดให้มีการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษาเป็นการเรียนรู้และทักษะต่างๆ ด้านเพศให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน โดยมีเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้ด้านพฤติกรรมทางเพศ สุขภาวะทางเพศ สิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารความรู้เกี่ยวกับอนามัยเจริญพันธุ์ที่ให้ความหลากหลายและความเสมอภาคทางเพศ สอดคล้องกับบริบทของกลุ่มตัวอย่างกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีการเรียนอยู่ในโรงเรียนระบบปกติมีการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษาและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในรายวิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4- ม.6) แต่ละระดับชั้นจะแตกต่างกันในการพัฒนาทักษะและความสามารถของนักเรียนในเรื่องของการคิดวิเคราะห์สถานการณ์และการแก้ไขปัญหาเรื่องเพศตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานปี 2551 จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความรอบรู้สุขภาพทางเพศที่ดีและสอดคล้องกับผลการศึกษาของธัญญาพัฒน์ คำสีหาและคณะ (Kumseecha et al. 2019) พบว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องเพศมีอิทธิพลในทางบวกและแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษามีอิทธิพลในทางบวกส่งผล

ต่อพฤติกรรมทางเพศที่ดีของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติแสดงว่านักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดี และมีแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาที่ดีมีแนวโน้มที่นักเรียนจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่ำ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่านักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลายมีรอบรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นพยาบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาความรู้สุขภาพทางเพศของนักเรียนให้อยู่ในระดับมากโดยเพิ่มความสามารถและทักษะในด้านการสื่อสารการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกันพัฒนาความสามารถและทักษะในการตัดสินใจปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนดังกล่าว

2. พยาบาลและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องควรนำปัจจัยด้านบทบาทของครูและนโยบายโรงเรียน มาพัฒนาแบบให้ครูและผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษาในเรื่องเพศกับนักเรียน

3. พยาบาลควรพัฒนารูปแบบบริการหรือช่องทางการสื่อสารความรู้เรื่องเพศและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวิธีป้องกันให้ง่ายต่อการเข้ารับบริการและการให้คำปรึกษาของนักเรียน เช่นการมีช่องทางการสื่อสารในระบบ On line เพื่อง่ายต่อการเข้าถึงบริการและคำปรึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาให้ครอบคลุมโรงเรียนในสังกัดต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงความรอบรู้สุขภาพทางเพศของนักเรียนชายและเพศหญิงมัธยมศึกษาตอนปลายในภาพรวมและศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม

2. ควรศึกษาปัจจัยทำนายหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรอบรู้สุขภาพทางเพศของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. ควรมีการพัฒนารูปแบบในการพัฒนาความรอบรู้สุขภาพทางเพศกับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- Bongsebandhu-phubhakdi, C. (2016). *Textbook of adolescent medicine*. Bangkok: Phimkhrang. [In Thai].
- Bronfenbrenner, U. (1977). Toward an experimental ecology of human development. *American Psychologist*, 32(7), 513-531.
- Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health. (2019). *Sexually transmitted diseases in Thai*. Retrieved 20 October 2020 from <https://ddc.moph.go.th/uploads/publish/1006020200507053840.pdf>. [In Thai].
- Bureau of Reproductive health, Department of Health, Ministry of Public Health. (2020). *Youth friendly health service: (YFHS)*. Bangkok: Keawjawjom Printing & Publishing. [In Thai].
- Bonkuea, P. (2017). A study of unwanted teenage pregnancies in Pathiu District. Chumphon Province, *Community Health Development Quarterly Khon Kean University*, 5(2), 195-216. [In Thai].
- Chaiyakhot, W., Paniphat, R., Hanjangsitthi, K., Chaichuay, P., & Booranakhonkhatr, U. (2021). Factors related with syphilis prevention behavior in vocational students. *Thai Journal of Public Health and Health Education*, 1(1), 17-31. [In Thai].
- Chaimano, M., & Ongkasing, C. (2018). A Study of sexuality of teenage pregnancy in school. *The Education Journal of Thaksin University*. 18(1), 65-76. [In Thai].

- Hoyrat, P., & Wongsawat, P. (2019). Factors influencing sexual intercourse behaviors among secondary school students. *Journal of Health and Nursing Research*. 36(1), 149-163. [In Thai].
- Intarakamhan, U., & Khumthong, T. (2017). Measurement development of health literacy and unwanted pregnancy prevention behavior for Thai female adolescents. *Journal of Public Health Nursing*. 31 (3), 19-38. [In Thai].
- Kaeodumkoeng, K. (2019). *Health literacy: functional interactive critical*. Bangkok: Amarin Printing & Publishing Public. [In Thai].
- Kumseeha, T., Ardkaw, J., & Kessung, P. (2019). Factors affecting sexual risk behaviors of senior high school students under the secondary educational service area office 19: multilevel analysis. *Sisaket Rajabhat University Journal*. 13,(3), 26-33. [In Thai].
- Nakhon Sawan Provincial Public Health Office. (2020). Sexually transmitted disease report. Retrieved 10 October 2020 from <http://203.157.114.24/epimis/epidemic63.php?dis=37,38,39,40,41,88,89>
- Nutbeam, D. (2000). Health literacy as a public health goal: a challenge for contemporary health education and communication strategies into the 21st century. *Health Promotion International*, 15(3), 259-267.
- Piyakul, P. (2016). *Sexual risk behavior among vocational school students, Samutprakan province*. Master Thesis (Public Health), Thammasat University. Bangkok. [In Thai].
- Pengchan, W. (2017). Health Literacy. Retrieved. 20 Aug 2021 from https://mwi.anamai.moph.go.th/web-upload/migrated/files/mwi/n1139_a5a9caa9ec03f3d810c1f83cb7da874e_article_20180924133139.pdf
- Rattanamanee, K., Heetakson, C., & Lawanangkul, S. (2019). Factors predicting sexuality discussion behavior of parents and guardians early adolescent children in Koh Pha Ngan district, Surat Thani province. *Journal of Health Research and Innovation*. 2 (1), 48-57. [In Thai].
- Srijaiwong, S., Sindthu, S., Ratinthorn, A., & Viwatwongkasem, C. (2019). Sexuality education and teachers Attitudes towards sexual double standard influencing on sexual risk behavior among adolescents. *Boromrajonnani College, Uttaradit Journal*, 11(2), 91-102. [In Thai].
- Sirited, P., Tunit, P., Hemyong, W., & Busarathid, K. (2020). Knowledge of sexually transmitted disease and attitude about sexually transmitted diseases prevention according to communicable diseases Act, B.E. 2558 among secondary school students in Mueang district, Phetchaburi province. *Public Health Policy & Laws Journal*. 6 (Supplement), 53-69. [In Thai].
- Thongkhamdee, S., Boonshuyar, C., Thongnopakun, S., & Visanuyothin, S. (2020). Sexual risk behavior of primary school students in industrial area, Chonburi Province. *The Public Health Journal of Burapha University*. 15(1), 85-98. [In Thai].
- World Health Organization. (2020). Sexually Transmitted Diseases: (STD). Retrieved 28 Aug 2020 from [https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/sexually-transmitted-infections-\(stis\)](https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/sexually-transmitted-infections-(stis))